

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Discursus XVI. Confessionem post commissum peccatum non esse differendam. Ut plurimorum consulatur perditioni, qui post peccatum commissum Confessionem differunt, duæ maximi momenti veritates ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

penitus fugere periculum non potest, saltem ab eo declinet. *Declina ab eâ:* ut ille pugil facit, qui quem eripere manibus fortiori adversario non potest gladium, ejus ictus declinat. Oportet, hâjici muliercula non potest, illimet non loqui, non agere solum cum solâ, non obrutum in eam defigere, fugere illam oculis, si pedibus non licet, & tum quàm maximè majori animi ardore preces ad Deum fundere, opem à Virgine Sanctissimâ curâ attentiore postulare, stipem aliquam egenis porrigere, corpus flagris, abstinentiâ à cibo affligere, ut viperæ huic venenati in ore dentes frangantur, cum caput ipsum contere non liceat. Omnibus his industriis opus est, si animo minimè fucato, sed sincero,

in gratiam cum Deo redire quis desiderat: *Si in toto corde vestro revertimini ad Dominum, auferet Deos alienos de medio vestri.* Tollenda sunt, quæ quis amaverit, idola, aut quando tollere aut abjicere à se idola non potest, se ab idolis tollat, ab iisque se avertat, & aliò oculos convertat. Si domi sunt, animum non occupent. Dùmque ad periculum in tali occasione pereundi animum quis advertit, tanto majore & intentiore curâ sibi invigilet: sic viator, qui sylvam à latronibus obsessam, præterire non potest, nec aliam viam tenere, illud certè cavet studiosissimè, ne in sylva obdormiscat. Atque hæc est unica ratio è discrimine tam dolendo evadendi.

1. Reg.
7. 3.

DISCURSUS XVI.

Mox à peccato admissio ad Confessionis asyllum confugiendum esse.

Summum, quod in infelicem naufragum conferri possit, beneficium est, tabulam illi porrigere, quâ ad litus enatet, & non mergatur. Atq; hoc est grande illud beneficium, quod jam inde à Mundo condito Deus hominum generi contulit, quando Pœnitentiæ tabulam ijs porrigere dignatus est: quam ex funesto Innocentiæ naufragio reliquam, cum apprehenderint, ad litus æternæ salutis non tantum

possint emergere, sed certissimè sint emerfuri: quod quidem tabula alia nulla unquam præstitit. Hoc autem beneficium plurimum deinde auctum est, cum pœnitentiâ è virtutis gradu ad Sacramenti dignitatem Christus Servator extulit; cum eâ ratione & facillimum, & certissimum effectum sit unicùm malorum nostrorum remedium. Hæc porro cum ita sint, quis persuadere sibi posset, fore unquam peccatorem aliquem tam temerarium, qui vel tantillam moram negeter in tabulâ hac amplectendâ, licet

S. Tho.
3. p. 4.
36. ar.
4.

ceterius ope non mortem temporariam; à morte desuente, sed æternam & Lib. de immortalem evadere possit? *Pœnitentiam ita invade, ita amplectere, ut naufragus tabula fidem.* Tertulliani verba sunt. Et verò ita fieri deceret: nec tamen ita fit: cum Christianà è gente plurimi, postquam culpæ naufragio gratiam perdidissent, tam non confestim hanc tabulamprehendant, ut plures abire menses sinant, quin de eà solliciti sint; sed ad animum Confessione expiandum Paschales ferias expectent. Et unde, per Deum immortalem, tanta tamque supina ac stolidafocordia? non aliunde crediderim, quàm quòd, qui peccant, sibi persuadeant, nullum non tempus peragendæ Confessione perinde opportunum fore. Meum igitur erit, ut huic malo medear, demonstrare, quàm longè aliter, ac isti putant, se res habeat. Hoc autem consequar, si duas maximi momenti veritates rationum momentis asseruero: prima est, quòd quòd eardiùs ad prensandam Pœnitentiæ tabulam, longè fortunatissimam, manus extenduntur, tantò majori dein conarū opus sit ad eam vindicandam: secunda, quòd quamquam tandemprehendatur, tantò tamen faciliùs denuo elabi permittatur. Utamur vocibus, quæ rem clariùs explicent. Quò longiores quis à peccato admissio, dum Judici se listat, moras traxerit, tantò plùs in Confessione denique instituendâ difficultatis experietur, & tanto minore tempore in gratiâ perseverabit. A Confessione initium ducamus.

I.

II. Tria possunt se accusaturo esse ardua & difficilia; Examen, Dolor, ac Propositum: hæc autem tria, quò longius est, inter peccatum perpetratum & ejus confessionem, temporis intersvallum, tantò singula evadunt difficiliora. Et de examine quidem dubium esse nullum potest: cum enim illud non sit aliud, quàm accurata actionum nostrarum omnium discussio, ut pravæ à rectis, & hæc ab illis discernantur, & quæ pravæ sunt, enumerentur, animus ab iis abhorreat, & Sacramentalis absolutionis, seu Sacerdotalis sententiæ beneficio deleantur. Disquisitio hæc pensulatè admodum fieri debet, non solùm, quia est imago illius examinis, quo coram divino tribunali omnis nostra vita trunabitur, sed multò maxime eo ex capite, quòd sit quædam divini Judicij occupatio, singulari favore nobis concessa, ad causam nostram componendam, quam si nos iudicio hoc discussionis diligenter accuratèque judicavimus, non ultra judicanda erit, ab illo tribunali severissimo, iudicio condemnationis. *Quod si nosmetipsos dijudicavimus, non utique judicavimus.* Quocirca non aliter, quàm si coram illo Tribunali adstaremus, sigillatim oportet animum & conscientiam nostram, quæ est Reus iudicandus, interrogare, quid inde à postremâ confessione cogitando, loquendo, agendo, quin & omitendo, peccatum sit. Jam autem, quis non videt, eum, qui animum integrum, aut non multò minus

exa-

examen hoc differt, non facili deinde negotio se extricaturum? Verum quidem est, actiones pravæ & peccaminosæ, quæ monstrorum instar sunt in lucem editorum, memoriâ satis tenaci retineri: quis tamen facillè meminere omnium, quæ anni integri decursu perperam fecit? maxime si de iis sermo sit, qui labra ad voluptatum calicem semper admota tenent, sequæ sit fas ita loqui, humectant penitus & horis propè singulis inebriant? Qui raro bibit, numerum non difficulter iniret, quo biberit, etiam post longi temporis lapsum: sed qui vitam ducit identidem bibendo, quomodo numerum hunc ad amissum referet?

III. Plurimum deinde discussionis hujus difficultas crescit in peccatis omissionis; quæ cum sint instar pulveris pyrii, qui in bombardâ accensus ferit, sed non tonat, minus ut que notantur, quam quæ Commissionis appellamus. Nec dispar ferè est ratio peccatorum, quæ linguâ admittuntur, quam Sacra Litera jure ac verè comparant arcui; verbis enim, quæ illa jactat, tanquam relis, momento quidem & summa celeritate, gravissimè tamen & profundissimè vulnerat. Verba, quibus alius te lædit, animo infixæ manent, etiam cum recuperata est sanitas; quia hæc, ut habet paræmia, saxo inscribuntur, seu marmori; sed illa, quæ adversus alios à nobis proferuntur, memoriâ confestim elabuntur, cum in undis sint scripta; quàm ergo pronum est, non omnium, post plurimum mensium periodum, meminisse? Sed

R. P. Segneri Christ, Instr. Tom. III.

illud quàm præ alijs omnibus arduum erit, meminisse cogitationum, quæ vento citius prætervolant? & tamen earum sunt visum, ut evellant atque dilacerent, quidquid uspiam boni est in aliqua anima, eamque tam certò, atque ipsa à Deo separent, quàm id faciunt ipsa opera. *Perverse cogitationes separant à Deo*: multòque magis, si in censum cogitationum veniant non tantum desideria, sed etiam approbationes, consensus, delectationes, quas morosas, seu plenè ac deliberatè voluntate elicitas, dicimus, quæque tam multis imponunt, & ita se cum rebus, circa quas versantur, habent, ut fieri solet, cum amico peregrè eunti vale ultimum dicimus: hunc enim si pedibus iter ingressum non comitamur, comitamur certè oculis, affectu, & animo ad ipsum propè unum converso. Quis jam credat, eos, qui tantum moræ trahunt, dum animum Confessione expient, hanc multitudinem & numerum cogitationum atque nozarum, quæ omnem ferè obtutum effugiunt, facillè inuituros? *Computatio dilata, affirmat S. Bernardus, multa facit oblivisci.* Etiam qui se dili accuratè que sunt in rationibus ineundis multorum non meminerunt; si rationes accumulari permittant; quid ergo illis fiet, qui id negotium levi brachio peragunt? Prò quantò major apparebit erratorum numerus, rationum vestrarum libro, cum hinc migrabit, insertus, si tantum temporis inter rationes & rationes elabi permittatis!

IV. Erit, qui respondeat, id quidem ita esse; sed parùm omnino re-

E e

ferre;

ferre: cum id oneris nobis non imposuerit Deus, ut omnium à nobis admittarum nozarum nos reos agamus, sed illarum tantum, quarum post diligens examen meminimus. Ita est, non nego: sed in hoc ipso tota consistit difficultas, ut examen post tantam temporis moram satis accuratum sit & diligens. Equidem necesse est tantò plus adhiberi diligentiae in conscientiae latebris scrutandis, quantò plus spatii inter Confessionem & Confessionem intercessit, aliàs illa negotio peragendo non respondebit: tantam etiam decet esse diligentiam, quantam numerus & natura peccatorum postulet: verbo, talis adhibenda est hoc in negotio accuratio & industria, quantam prudens quisque in negotio majoris momenti adhibet. Quando autem agitur de filia nupti tradendâ, de pecunia mutuo danda, de agro emendo, domo ædificanda, quantâ, Deum bonum diligentiâ perpenditis, an ita fieri expediat? an rebus vestris utiles cognati, nihilne in contractu vitii, an tuta & certa emptio, an fundamenta satis firma? Quis securos vos reddet, quòd non minùs in negotiis animæ & conscientiae diligentiae adhibeatis, quàm in modò recensitis, cum apertum sit, quàm parùm multos res animæ sollicitos habeant, quàmque in vitis auribus conscientiae reprehensiones & exprobrationes auscultent? Martirus ludo immodicè deditus nihil ægrius ad aures admittit, quàm uxoris providæ & sapientis vituperia. Idem accidit in re nostra. Unde sicut martirus domum reversus modum ac

tempus non invenit, quibus à promerita reprehensione conjugis se subducat; ita nec Peccator finem prospicit examinis sui, quo ita, ad calculum rem revocet, ut conscientia porro non mussiret. Accedunt enumeratis difficultatibus densæ tenebræ, quæ animum vitii involutum occupant, & illa ad iniquitatem adhesio, quæ propria est voluntatis pervertæ; quibus in animum inducitur ignorantia illa crassa & malitiosa, quam affectaram dicimus; quæ tantum abest, ut à peccato excuset, sicut tamen nonnulli sibi persuadent, ut illud potius geminer. Addamus & artes ac solertiam, quibus Caro, Mundus, ac Dæmon conantur nostrorum oculorum conspectui culpas subducere, velando illas nunc pallio prudentiæ, nunc pietatis ac miserationis, & mille aliis coloribus, ut non agnoscantur à nobis, quales re verâ sunt, sique nulla unquam serâ emendatio consequatur. Omnes istæ difficultates usque ad eò arduum faciunt veræ Pœnitentiæ negotium, ut sanctissimi quique ac religiosissimi in divinis Literis lumen à Deo crebrò petant, quo illas superent: quomodo ergo superabuntur ab iis, qui nunquam petunt à Deo collustrari, easque, differendo tantùm Confessionem, indices augent? Enimverò mihi persuadeo, non semel plures ab ejusmodi hominibus coram sacris Arbitris noxas prætermitti, quàm explicentur. Quare si quis magno suo malo, Pœnitentiam procrastinando, huc miseriarum cecidit, huic ego Auctor sum, ut quàm creberrimè ac studio;

studiofissimè lumen à Deo perat, ut plus temporis rationibus animi in- undis impendat, Confessarium quaerit multum hac in re exercitum, ac valde prudentem, qui supplere possit, quod illi deest, opportunè & minutim exquirendo, quidquid res postulat: secus si fiat, periculum est, ne id huiusmodi homini accidat, quod iuvent, qui annum integrum superfederet capillis suis pectine componendis: hi enim ita implicarentur, ut medià facilè pars deinde pectini adhaeresceret.

V. Igitur ad Examen quod spectat, dubium non est, difficultimum id iis accidere, qui longo tempore Confessionem praerastinant. Sed non est minor in dolore difficultas, qui carnificis instar est, cuius manu perire peccatum debet. Nihil a què malis animi medetur, ac tempus, Videte infelicem illum, qui in via ad nundinas loculos cum argento perdidit. Ubi ad iacturam advenit, tanto mœrore afficitur, ut non secundi, sed primi sanguinis loco argentum illi fuisse videatur. Domum reversus non cibum sumit, non cuiquam loqui dignatur, fugit ab oculis somnus; audit invictissimus, si quis ad eam iacturam æquo animo ferendam hortari velit; conjugem verberibus, filios convitiis excipit, totam latè viciniam desperabundo similis perturbat, O plagam immedicabilem, nisi tempus illam mitiget! Et verò dies singuli dolori, etsi acerbissimo aliquid detrahunt, usque eò, ut non jam tantum leniter feratur, sed post dies non plu-

rimos & sensus omnis, & tantum non etiam memoria iacturæ penitus tollatur. Ita se res cum iis habet, qui peccarunt: hi enim (etsi vix unquam eum doloris & tristitiæ sensum præferant, aut tam sonoris omnia questibus impleant, qui divinam gratiam peccando, quàm qui argentum incuriâ perdiderunt) hi inquam, mox ab offensa in Deum denuo admissâ cruciantur animo, mœstique hæc sibi occinunt: *Equidem promiseram Deo Confessario, quòd deinceps nolim peccare: Et tamen! ô factum male!* Ita autem animo affectus procul dubio non magno negotio dolorem de admissio facinore conspiceret, si confestim de peccato Sacerdoti aperiendo cogitaret. At dum ille Confessionem differt, sensim cum die decrevit doloris & tristitiæ sensus, & novæ plagæ paulatim tam nulla habetur ratio, ut insigni stultitiâ non solum non persanetur, sed elis potius & aliis culpis adjectis malum exasperetur.

VI. Atque ut istud clariùs vobis enotescat, in memoriam revocate, quod aliàs ex me audistis; duabus nos causis ad dolendum de peccatis admissis impelli, Amore & Timore; hinc enim confestim discetis, quàm utriusque huius causæ vis tempore enerveiur. Et amorem quidem erga Deum quod concernit, qui est dolendi causa omnium præstantissima, dubium esse non potest, quin ille, ut Amicitia, quò celerius, hoc faciliùs restauretur. *Uxor brevi reversa, De Peni. non dicitur divertisse. Sic anima, q. 3. d. 1. c. d. vortium,* causa Deo tergum obvertere, & ra-
tione

tionē aliqua pluris rem quampiam creatam, quā ipsum æstimare, si mox à tam turpi facinorē, detestata animū Ingratum, & perfidiam erga sponsum suum amantissimum, provoluta ingenua, veniam delicti non absque lacrymis efflictim roget; videtur quodammodo non recessisse à Deo; sed quidquid deliquerat, tam pleno sollicitudinis mœrore compensasse. At si annum integrum ab eo separata perseveret, & quamlibet suavissimè ad reditum invitata, redire tamen nolit, an ambiguum est, tantā morā contumaciæ scelus plurimum crescere, eaque fieri, ut haud paulò difficilius violata amicitia restauretur? Haud aliter omnino ac fax pridem extincta, non ita facilè denuo accenditur; quæ si mox atque extincta fuerit, faci alteri ardenti admoveatur, antequam ista accedat propius, ignem ex ea avidè ad se trahit. *Qui elongant se à te, peribunt*; ait Propheta, ut demonstret, quantum sit periculosus, deserto Deo diu post concupiscentias suas ire, quā mox atque ab eo diverteris, dolentem mœrentemque redire, & vix lapsum surgeat. Quomodo ergo dubium esse potest, an dilata sceletum Pœnitentiā plurimum officiat reparandæ, quæ peccato sublata erat, cum Deo amicitia? Et si ita est, quomodo amoris impulsu facile ad hanc amicitiam restaurandam elapso anno ageatur, qui scit, tantò se illā minùs dignum esse, quò moratur diutiùs; nec tamen id pensi habet?

VII. Sed & timor difficilius ad dolendum impellit, si mora longior

intercedat. In magnis etiam periculis initio ferme plurimum timemus; sensum autem deinde remittit is sensus; cū timorem natura, omnem molestiam perosa, quantum licet, excutiat, atque etiam securitate muret. Videmus columbas, si nidum in turri aliqua struere incipiant, ad æris campani tinnitum principio terri, fugamque capessere; paulatim ubi innoxius is sonus esse deprehensus est, securæ nidulo suo incubant, et si campana omnes pulsatæ personent, Vestrūm etiam aliquis, si fateri vult, quod res est, cū primū peccavit, vehementer animo est consternatus, metuebat, ne vel ruinā domūs opprimeretur, vel tellure dehiscere absorberetur. Subinde cū expertus fuit, non vindicari statim à Deo scelera, jam securior eò sensim sine sensu delapsus est, ut omni terrore pulso alitū obdormisceret, somno, quo nullus unquam leihargus plus cuiquam damni attulit: imò non tantū in seculo suo placidā quiete ejusmodi homo fruitur, sed in publico etiam, in plateis, in foro profundè stertit; non inquam, formidare tantū desinit, ubi aliquid periculi procul imminet, sed & cū præsentissima & maxima instant discrimina: id quod à Propheta istis verbis significatum est. *Dormierunt in capite omnium viarum, sicut Oryx illaqueatus, pleni indignatione Domini.* Mira profectò res; cū Dæmonum reibus undique impliciti constricti que Impiū magnis passibus ad æternum exitium festinant, tantò minùs suum illi discrimen advertunt, quò

*Pf. 72.
27.*

quò illud indies evadit majus. Atque huc venit Pœnitentiæ & Confessionis procrastinatione. Conetur enim aliquis retro eam ejusmodi homini incurrere, justissimam Numinis iram commemorando, atrocitatem suppliciorum, accitionem ignis infernalis, & carceris illius æterni horrorem, quæ illum jamjam expectent, inculcando, tantum aberit, ut horrore ille aliquo percellatur, ut potius mirabili confidentiâ dicat; melius se de divina miseratione sperare; non idè se conditum à Deo; ut æternum miser sit: fore tempus, quo de admissis doleat. Et quæ sunt alia ejusmodi stultæ temeritatis plena. Obstructus proin omnis ad ejusmodi mentem est salutaris timori aditus, qui tamen ipsi quoque sapientiæ initium esse debet. *Initium sapientiæ Timor Domini.* Verum proinde manet, cum is, qui diu Pœnitentiam differt, & ab amore & à timore Dei procul sit, haud illum ad serium de peccatis dolorem, qui confitenti necessarius est, paratum, aut illi propinquum esse posse.

VIII. Differendum modò etiam de difficultate propositi: etsi eam hætenus dicta satis apertè demonstrant: Pœnitentia enim vultum quodammodo habet geminum: uno respicit peccatum præteritum, detestando ipsum & execrando: altero peccatum futurum contuetur, decernendo illud non admittere. *Dolor Pœnitentis est,* teste S. Thoma, *reprobatio facti præteriti, cum intentione removendi sequentium ipsius.* Qui autem culpas olim

admissas parùm seridè & efficaciter detestatur, qui fieri potest, ut firmo certòque proposito nullam deinceps admittere statuat? Ut tamen à tam damnabili socordia magis etiam abhorreatis, enucleatius ostendam, quantum difficultatum in concipiendo genuino proposito ex dilato Sacramenti Pœnitentiæ usu nascatur. Difficultates porrò has maximè manifestant procrastinationis illius causæ & effecta. Causas quod spectat: quæro ex te, quisquis es salutis tuæ ita parùm studiosus; quid causæ est, cur tamdiu Pœnitentiæ tabulam non prehendas? eam si dare pro responso vis, quæ vera est, alterutram, aut utramque ex his afferas necesse est: nimirum: differre te Pœnitentiam propterea, quòd diutius gaudere vells voluptate in te ex peccato redundante, & tum demum post diuturnam ejusmodi oblectationem confiteri: aut, quia non nisi invitus peccata tua dolendo manifestas. Utervis autem ex capite à Confessione abstineas, negari non potest, quin ex alterutro, & utroque haud paulò difficilior reddatur propositum firmum ac stabile, sine quo admissorum gratiam Deus non facit. Tantas equidem dum moras nectis, palàm demonstras, arduum tibi esse, recedere à via iniquitatis, quæ est prima confessionis differendæ causa; unde quanto tardiùs potes, negotium istud aggredieris. Si grave tibi esset peccati onus, tu quoque faceres, quod ii, qui gravia humeris onera gestant: hæc enim illi primùm ac licet, abjiciunt: tu non

E e 3 ab-

S. Thom. 2. 2. q. 85. ar. 1. ad 31

abj cis, quia amas peccatum; agis, inquam, quod Mercator concitato ventis mari; qui tamdiu induci non potest, ut mercium suarum arcas in mare abjiciat, licet inde pendeat navis incolumitas, donec tandem obversantem certò oculis mortem videat, nisi projiciat. Ita tu personæ nescio cui amicitia tam arctâ adhaerescis, ut licet post primam noxam perpetratam sentias concitati conscientia tua mare, minari, fremere & mugire, quòdque sedandæ tempestati necessarium sit, abjicere turpem illum amorem; tu tamen illum amplecteris tenaciùs, nec abjicere vis, nisi cum Paschalibus Ferris facere aliter non potes: tument enim, aut confiteri necesse est, aut nomen suum, diris ab Ecclesia devorum, prægrandibus expressum notis Templi foribus affixum legere, atque ita non credentibus accenseri. Qui sic affectus est animo, ille demum ad propositum invictum concipiendum rectè se habeat. Vestrum esto hac de te iudicium. Si vel tantillum in animo superesset illius calor, quem Gratia divina in se continet, enim verò vel nomen ejusce lentitudinis ignoraret. *Nescit S. Ambrosii verba sunt, tarda molimina, Spiritus Sancti gratia.*

IX. Altera, quam dicebam, differendæ Confessionis causa etiam vehementiùs timenda est, cum indicet animum actu & re ipsa flagitiis adhaerescere. Horret quispiam vel nomen Confessionis, quia illa velut mors est eorundemmet scelerum, in quibus sua animus ejus solatia invenit; unde

sicut contra urbanitatis leges apud multos est super mensa sermonem de morte inferre (ne acore isto aut amaritate ciborum suavitas depereat) & si quis fortè mentionem de ea facit, tanquam humanitatis urbanitatisque nescius reprehenditur; ita si aut uxor, aut Parochus eum moneat, victoris esse Religionis nostræ Mysterio alicui sacros dies, quibus animum Confessione expiare conveniat; enim verò uxorem ut molestam reprehendit, Parocho autem ipsi, ut qui modum tenere horrando nesciat, indignatur. *O mors, quam amaro est memoria tua* ^{Eccl. 4. 1. 1.}
homini pacem habenti in subsecutis suis.
Et hoc sit paratum expeditumque esse ad statuendum de vita constanter mutanda? An non potiùs his ex indicis quis colligat, nunquam illam ferò mutandam: *Ethiopes, mortalium illi nigerrimi, quantumvis annis graves vix unquam calvescunt.* Ratio ejus rei est, quia eorum capilli, magni illius caloris vi, radices egerunt profundissimas. Ita se res habet cum illis vestris pravis desideriis, consiliis nequam, affectibus animi vitiosis. Semper cor, semper caput occupant, nec unquam inde recedunt; amoris enim illa vis, quâ voluptates complerxi estis, fecit, ut altissimas vestro in animo radices agerent. Ut tamen ritè quis confiteatur, totum mutari oportet, amare quod oderat; odisse, quod priùs amaverat. *Pœnitentem* ^{In 2. 1. 1.}
hominem dico, qui diligit, quod ante neglexit, qui abhorret, quod amavit. His signis S. Hieronymus Pœnitentes veros discernendos asserit, quid au-

autem ad ista limaces nostri? Equidem si hanc ad normam Confessiones faciendas examinare placet, nã vos fateri necesse erit, durum omnino atque arduum esse illi, qui longas in animo noxis exonerando moras nexuit, de vite ratione mutanda secum fortiter & constanter statuere.

X. Nemo igitur ambigat, quin, ut tantò difficilius femellæ erinacei pariant, quò parturiunt ditius, propterea quòd interim spinæ in fetu quotidie crescant; ita & scelerum Rei quòd ditius Confessionem procrastinant, hoc etiam magis molestam atque arduam experiantur ob eas, quæ iudices majores se offerunt, difficultates in discussione diligenti & accuratâ, quam Confessio exigit, in concipiendo sincero veròque dolore, arque etiam in forti decreto ac proposito; ita ut tandem necesse sit ita de Impiis istis judicare, sicut de peste infectis, quorum res tum se habet optimè, si citò ulcus pestilens se prodât: id enim argumento est, non esse adhuc fractas naturæ vires, sed vegetas & ad resistendum malo aggredienti promptas: cum è diverso dum non erumpit, nisi admodum serò, ulcus, indicium est prostratæ planæque exhaustæ naturæ nihil ultra valentis ad sui conservacionem conferre. Hoc etiam ago deinceps indicio de vestra salute pronuntiabo. Si advertero, vos venenato peccati mortalis halitu afflatos absque mora ad pedes Confessatij accidere, vestrumque ulcus pandere, credam, vivam omnino vestram esse fidem, viriumque ad repugnandum malo

habere satis: at qui è diverso Confessionem ad postremam Paschalem feriarum diem distulerit, ejus ego & animam mortuam, & fidem minimè vegetam robustamque interpretabor: ut quæ nec tantum porò virium habeat, ut ulcus jam diu putridum & maturum foras pellere, & eo animam exonerare valeret.

XI. Atque hæc è dilata Confessionis & Pœnitentiæ effectis apertius etiam patet; ex iis enim arguimus, quòd tam diuturna procrastinatio mutationis voluntatis id verè efficiat, ut vix porò seriò constantèrque aliquid de ea mutanda animus decernere possit. *Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea.* Viderut his verbis Regius Psaltes affirmasse, idèd venenum nozarum intima ossum penetrasse, quòd tamdiu ad illas manifestandas os clausum tenuerit. Haud sanè mirum est, Impios in iis, quæ ad conscientiam spectant, usque adèd malè oculos, nec ea quidem dispicere, quæ sunt certissima. Tam proin sunt stulti, ut existiment, nihil interesse, semel quis in anno, an sæpius S. Tribunali se sistat; cum tamen hæc inter tantum interest, quantum inter salutem & exitum sempiternum: sanè postquam gravi se noxâ homo obstrinxit, diu tenere se non poterit, quin etiam alteram admittat, quæ est S. Thomæ doctrina. *Peccatum, quod S. Thomæ, pœnitentiã non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit: secuti Sanctum Gregorium: utrumque autem ita sentire docuit illud Spiritus divini oraculum. Peccator adjiciet ad peccandum*

Psal. 31.

S. Thom. 1. 2. q.

75 ar. 4.

Ecclesi. 31. 29.

dum

dium. Cujus pro in res hoc loco sunt, de malo ille in pejus semper proficit: qui prius alienos oculos testes studiose vitaverat, exemplo dein palam pravo nocet; ex verecundo impudens, ex dejecto elatus, ex parato ad poenitendum evadit Impoenitens. Ajunt nonnullos in Africa serpentes, qui aliorum serpentium venatu vivunt, Dracones tandem fieri turgidos veneno tam praesenti, ut nullum adversus illud alexipharmacum valeat; tam illi jam feroces incantari contemnunt. Nec dispar eorum est conditio, qui diu Confessione abstinere: scelera sceleribus cumulant, & animum indies pestifero illo toxico replent, quo tanquam cibo consueto vescuntur. Haec, quae attuli rationum momenta, qui librando affecutus fuerit, pluribus nisi fallor, opus non habebit, ut inducatur ad confitendum, mox atque deliquerit. Sed quia fieri potest, ut nonnemo, vim rationum adductarum non affecutus, bene de se & rebus suis sperare pergat, sic agamus: demus huic aliquid, quod fieri est quam difficillimum; nimirum, quod non obstantibus tot tamque potentibus impedimentis, quae deinceps pervincenda erunt, rite tamen recteque confiteatur: an idcirco curae ipsi esse non debet, ut quam creberrime expietur? Hoc ipsi altero ostendam ex capite, ex eo nimirum, quod non tantum difficilior sit futura confessio, sed etiam quod ad Deum conversio minus stabilis sit futura. Est hoc alterum, si meministis, ex iis, de quibus hoc Discursu me acturum

promisi, idque satis, ut puto, manifeste clarèque vobis demonstrabo.

XII. Praecipua ex iis, quae plerumque accidere peccatoribus solent, calamitas est (ut nemo prudens ambiget) quod tam cito plerique ipsorum denuo Deum offendant. Falco vinculis suis liber altum evolat, simulque oculos aperit, quos diu ipsi herus obligatos tenuerat. Qui primum hoc spectaculo frueretur, facile is crederet, volucrum libertate tam jucundam positam nunquam ad priora redituram vincula; sed falleretur. Vix enim ridicula volucris sibilum venatoris percipit, cum rostro praedam suam deferens, praecipiti volatu ad heri sui manum redit, pedes, vinciri, velari oculos & sua se reponi in furcula patitur. Qui mores Christiani populi ignoraret, haud sane in animum inducere posset, animam confessionis beneficio vinculis nostrarum feliciter liberam, tot quibus ad eam diem delusa erat, fraudes oculo apertis intuitam, ad primum Orcini Venatoris sibilum redituram ad perditum Impostoris manum, ditiorem praedam Gratiae, Sacramenti beneficio obtinere, ut denuo induat vincula, carcerem subeat, oculos velari sinat, & verbo, probrofissimam scelerum servitutem iterum serviat. Et tamen ita se res habet, magnorotius Caeli in errore, cujus incolae vix inchoatam de reditu seductae animae laetitiam & gaudium abrupte coguntur, & vetare, quin & luctu acerbiorē mutare. *Versa est in luctum 7th. ps. cithara mea.* At unde per Deum, hae tanta animorum Christianorum

imbecillitas, tanta instabilitas, tam inconstans varietas, tam perquam similem, quod caelestem Lunæ motum ad meridiem usque sequitur, subinde autem refluit, nec unquam cursum cæptum absolvit? Aperiam vobis hujusce mali causam. Hanc autem ut intelligatis rectius, ægrum animo vestro objicite, cui medicus imperarit, ut omnimodis modo somnum discutiatur, cum paroxysmus accedit. Hic si forte obrepenti somno cedat, in beneficijs numerat, si ab assidentium aliquo excutitur, gratias illimet pro curâ de se agit, aperitque eum oculis intuetur. Paulò tamen post eosdem oculos denuo claudit, & profundius, quàm unquam antea, obdormit. Quæ tantæ instabilitatis causa est? Gemina scilicet; prima quidem, quia discussio somno non tamen sublata est causa somni, quæ non est alla, quàm densi illi vapores, quos morbus in caput emittit: altera, quia æger in molli suo lectulo hæret, nec ex eo se proripit. Hac comparatione vobis aperiam geminam etiam originem tantæ varietatis; quæ merito dicitur stabilem in anima illius, cui familiare est post culpam admissam accusationem ejus differre, sedem fixisse, Confestim & ipsi denuo obdormiscunt, quamvis sollicitè à Confessario excitati, ob duas illas jam indicatas causas.

XIII. Ad primam quod attinet, diuturna assuetudo peccandi similis est magnæ & tenaci massæ humorum condensatorum, quæ novos confestim iterum vapores sursum ermittit, R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. III.

ad somnum in ipso vigiliæ principio conciliandum. Atque adeò nisi crebro Confessionis usu humores isti dissipentur, oleum perditur & opera, neque emendatio vitæ unquam constans erit. Avarus ille & rapax, quo avidius alienum cruorem fugit & atrahit, hoc major in eo cruoris ejusmodi sitis accenditur: vix suam confessus cupiditatem, mox ad priores artes redit, & inopes emungere pergit, quos ab eò adjutos oportuit. Si huic homini sanando illud Medicorû consilium executioni mandaretur, quo suadent, ut hydrophili laborantibus cutis secetur, sicque ex vulnere morbidi illi & noxii humores effluant: *Hypocri. Hydrophicos statim secari oportet.* Si inquam, ita etiam cum avaro illo fieret, & hoc extimâ specie crudele, sed saluberrimum planè remedium illi persanando adhiberetur, ut mox ac contractu injusto alterum circumvenit, se de illata injuria accusaret, injustè ablata restitueret, aut quoquo modo damnum illarum compensaret; enimverò hæc industriâ quamptimum inordinatus ille habendi & acquirendi amor exstingueretur, & avarus non diu post pluris animam, quàm aurum æstimaret. Lascivus ille, qui vix à sordibus ablutus, iisdem se denuo inficit, *sus lota in volutabro luti:* si inducti posset ad pœnitentiæ tribunal mox accedendum, quamprimùm aliquâ se noxâ inquinavit, næ illæ opportunis adjutus monitis, & remedijs idoneis instructus, aut omnino à turpi desisteret assuetudine, aut multò saltem rariùs in sordes illas suas

suas relaberetur. Ille è diverso, ne voluptates suas curbet, pergit anno toto delictari, quidquid oblectat, quidquid recreat, studiosè procurare. Hinc vix à noxis absolutus, flagitiorum cursum reperit, nec vel tantillo tempore bene cœpta prosequitur: illis non absimilis arborum foliis, quæ meridiem spectant: hæc enim prima decidunt; quia moliliori auræ assueta primam frigoris inclementiam ferre non possunt. *Semper antea decidunt, ut Plinius observavit.* Neque dispar est eorum conditio, quos vindictæ sumendæ studium efferavit: nam & hi, cum paulò antè in gratiam redire cum infensis spondidissent, odia sua mox reperunt & continuant. Hæc eadem arte, quâ febri acutâ ac malignâ laborantes, persanare oportet, hoc est, quàm celerrimè, *eadem die*, priusquam nimirum ira in odium degeneret; quod est ipsum illud remedium, quo Apostolus, Medicus sanè quàm peritus, utendum censuit, dum scripsit; *Sol non occidat super iracundiam vestram.* Ne scilicet longiore temporis morâ indignatio in rancorem declinet. Sed quis horum est, qui consulentem Apostolum audiat? Pro eo, quod subnascentem animi alienationem corrigant, & communi omnes amore complectantur, per plurium annorum spatium eam sinu suo fovent, & ne sub Paschales quidem ferias se reos Sacerdoti sistunt, eo prætextu, quod ignoscere offendentibus non possint. Omnes, enumeratis modò febribus animi laborantes, lethiferum suum

fomnum ad pauca momenta incerpunt, nonnunquam Confessione animum expiantes; sed eum mox dormire pergunt; quia animi eorum non sunt purgati à sæculentis humoribus pravæ propensionum, neque caput vaporibus inde exhalantibus liberum, unde necesse est, mentem ofuscari.

XIV. Hanc ipsam tot lapsuum peccatorumque confestim repetitorum causam Sacræ Litæ discretè produnt. *Unusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus Siloelius.* Abstractus nimirum à bono, *illectus ad malum.* *Adhuc concupiscentia, postulerunt escas epulationis.* *Concupiscentia transverit sensum.* *Concupiscentia subvertit cor.* Hæc porro Concupiscentia, seu Cupiditas, quæ omnium malorum radix est, tanto evadit robustior, quò diutius in anima regnat per peccatum continuum, sicque noxus ille humor renæm in massam coalescit. Si peccatores mox atque ceciderunt, animoso nisu iterum surgere contenderent, non ita exhaustis viribus essent; verum quia sic illi vivunt, ut animus ferè semper peccato aliquo implicitus hæreat, eò imbecillitatis rediguntur, ut ad eos prosternendos ne quidem impetu aliquo impulsuque sit opus, cum tentationi succumbant, antequam hæc ipsos aggrediatur, & eam potius ipsi proritent. *Peccatum peccavit Jerusalem, propterea instabilis facta est.* Quæ Prophetæ verba docent, idcirco animam infirmam atque instabilem redditam, quod crebro peccarit. Nec

lib. 17.
c. 4.

Gal. in
Aph.
Hippocr.
10. 6. 4.

Eph. 4.
v. 25.

Nec enim aliud est peccatum peccare, quam culpam addere culpæ; sicut vulnus vulnerasse dicitur, qui antequam cicatricem obduceret, illud exasperavit. Et verò dicamus, quod res est; qui tandem fieri potest absque miraculo, ut firmi consistant, qui Pœnitentiæ adjumento tam rarò utuntur? Si quem febris trecentis sexaginta diebus continuis, Intestino calore depascere-tur, nec nisi quaternis anni diebus abscederet, an ille pedibus niti posset & firmus consistere, cum malo tam gravi diu admodum debilitetur, vigoris autem aliquid & roboris tam paucis diebus acquirat? Ira autem se res multorum Peccatorum habent: atque utinam non etiam aliquorum derectius! cum ne tantillo quidem tempore sani sint, sed per ipsas etiam Paschales ferias ad intermissa tantisper studia redeant, & si non factò, desiderijs saltem, pristinas in insanias relabuntur. Quis ergo mirari jam possit tantam ejuicemodi hominum in bene cœpitis inconstantiam? Quamdiu peccata addent peccatis, non est quòd constantiæ aliquid & firmitatis sperent. *Peccatum peccavit Jerusalem, propterea instabilis facta est.*

XV. Accedit & illud mali ad hanc in iniquitate tam longam moram, quòd non voluntatem tantum, suapte naturam tam patum in bono firmam, valde frangat, & ad casum vehementer proclivem reddat, sed quòd mentem etiam ad malum cognoscendum valde debilem & lusciosam efficiat. Sæpius contigit, captivum obscuro cecere diu clausum, ad eò videndi fa-

cultate destitui. ut in lucem è tenebris subinde extractus planè videret nihil. Hæc ipsissima eorum est miseria, qui diu peccatorum tenebris obscurati jacuere: nam etsi Pœnitentiæ oculos eorum aperire videatur, meritò tamen dici potest, quòd nihil videant. Fides eorum tam modica vitæ dat indicia, ut planè mortua, imò jam in cineres redacta videatur. Ad eò obscure illis proponit gravissima, in quibus versantur, æternæ salutis olim amittendæ pericula, & præsentis, quam vivunt, vitæ calamitates; ita ut sicut somnus naturalis, & sentiendi facultates, & rationem ipsam ligat, ita somnus iste spiritus & rationem liget & fidem. Hinc observare est, qui ejuscemodi conscientiam sunt, nihil omnino timere, non correctiones, non publicas, non privatas admonitiones, non minas, ita ut jam videantur pactum invisisse cum morte, tam nullo ejuis metu tanguntur: *Percussimus factus cum morte. Qui venis sunt arctioribus, Philosopho teste, plus dormiunt; sed aliter accidit in re nostra. Qui laxiore est conscientiam, profundius stertit, & somnum, etsi funestissimum, altius dormit; quin eo tandem reducitur, ut quæ alijs excitandis somnòque discutiendo serviunt, hæc eundem illi tantò suavius concilient; haud aliter ac aliqui lectione ad somnum provocantur, quem alii legendo discutiunt. Sanè istos Misericordia Dei animat ad quietius securiusque in suis sceleribus dormiendum; cum hæc eadem alios magnopere stimulet ad abstinendum ab omni illicita voluptate.*

Paratum tantis malis in Confessione
sæpius reperitæ esset remedium: tum
enim noxii illi prave assuetudinis va-
pores non ita addensarentur in anima,
sed illa tam bellè excitaretur, ut vigila-
ret quàm diutissimè, & nequaquam o-
culos vix apertos mox de novo clauder-
ret.

XVI. Altera causa, quæ licet extrin-
seca, longè plurimum tamen ad hanc
Peccatorum, Pœnitentiam amplexo-
rum, varietatem ac mutabilitatem
confert, est neglectus vitandi pericula
ad relapsum; unde, ægrorum instar,
quidè lecto suo non exurgunt, vix exci-
tati, denuo obdormiscunt. Clama-
bat idcirco Apostolus. *Surge qui dor-
mis, & illuminabit te Christus*: ut do-
ceret, quòd quamdiu fumus tam pro-
clives ad lethargum istum, obstiti illi
constanter non valeamus, donec ani-
mo generoso prostriamus nos ex plu-
mis aut culcitrīs, occasiones, inquam,
denuo peccandi, illecebras, & com-
moda corporis quæcunque fugiamus,
Dum autem occasio memini, non
illastantum intelligo, quæ proximæ
sunt: hæ enim quanto studio vitandæ
sunt, jam aliàs audistis, loquor etiam
de remotis, quibus & vos ipsi, & sacri
Arbitri vos resistere posse existimant,
vel quia in peccata ipsa, nisi à longè,
non influunt, vel quia adversus illas
decreto animi firmissimo estis obar-
mati. Sed nihil refert: ad horum oc-
casio-
num fugam, si necessitas vos non
adigit, impellit tamen prudentia;
quæ absque hac etiam redundante
cautione ad propria & antiqua vestra
studia citò redibitis. *Qui faciunt,*

*quidquid licet facile dilabuntur, ut fa-
ciant, quod non licet.* ut Clemens Ale-
xandrinus affirmat; & usus compro-
bat. Diurnas post pluvias prodit
Sol tam splendidis affluens radiis, ut
non aliàs facillè nubibus obvelandus
videatur. Sed aliter se res habet:
fermè enim non diu pòst iterum tur-
bantur omnia, densæ iterum nubes
cælum & solem eripiunt, iterumque
itineria viæque in lacus mutantur. An
nòsse vultis mutationis ejus tam il-
lustrabilis causam? Alia non est, quàm
quòd tellus prioribus pluvijs inunda-
ta, ubi subinde solaribus radijs accen-
ditur, vim vaporum ingeniem exha-
let, qui ad mediã aëris regionem sub-
lati, frigore, quo illa abundat, in nubes
denuo condensati, eò recidunt, unde
ascenderant: si vapores hi altius es-
tendissent, nihil in via morati, longo
tempore serenus arsisset sol: at quia
moram in regione frigida traxerunt,
citò post Phœbam redierunt nebula.
Similia ijs accidunt, quorum animis
post animum sacrâ Confessione expia-
rum serenus admodum divinæ gratiæ
sol illucescit; minimè diurnus tam
jucundæ tempestatis sensus & usus est:
vapores siquidem illi, qui ex turbida
tempestatis reliquis mentem occupa-
bant, Solis quidem cælestis & gratiæ
calore sursum enituntur, sed ipsi quo-
que in mediã delati aëris regionem
condensantur, & recidunt, unde a-
scenderant, & tota aridentis cæli a-
mcenitas atque jucunditas in turbines
iterum & tempestates mutatur. Vix
enim, & ne vix quidem Paschæ tem-
pus elabitur, cum illi paulò antè expia-
ti

Ephes. 5.
14.

Referre
in sermo.

ti ad ea redeunt, quæ cum neque in se mala sint, neque bona (etsi magis ad malum, quam bonum inclinent) rectè secunda aëris regioni comparantur : indulgent, inquam, liberali vini usui, jocis & facetijs præquam unquam se oblectant, in medios feminarum superbe; nec nimis pudicè comptarum greges, ut antea, sese inferunt, cum ista procul habere oporteret. Hac autem in regione, qui animum deseruerant, vapores iterum coacti in nubes ac nebulas, cum rectâ, & quàm longissimè abire debuissent, recidunt; & quibus antea, animum sordibus & cæno inundant. *Surge, qui dormis.* Quisquis non vult, ut denuo somnus oculos liget, è strato se & plumis prostripiat: fugiat, inquam, nimia animi laxamenta, otium vitet, & quæcunque solos sensus oblectant; & quò sibi magis securus videtur. tantò fugiat studiosius; hæc enim securitatis sub falsa imagine, laquei dolosi, maxima, inquam, latent pericula. Audite an ita se res habeat.

Refert le
Inanum
isum,
XVII. Vir nobilis ex urbe Como, nimis facilem ad obsequia, etiam non debita, famulam expertus, gravi admodum in valetudine tentati cepit. Evocatus sacerdos, qui audiret confitentem, antequam illi operam daret, infamem hanc mulierculam domo ejectam omnino voluit. Sed æger plurima causatus, maxime quòd illà expulsâ haberet planè neminem, à quo necessaria in tam misero suo statu obsequia expectaret; quòd periculi jam nihil esset, viribus adedè exhaustis, & morte ante oculos obversante; Confes-

sarium perpulit, ut à noxis reum absolveret, pollicum tamen serio, quòd si vel morbus longinquior evaderet, vel valetudo rediret integra, pestem illam procul facessere sit iussurus. Febriliter in valescente paucos post dies æger è vita decedit. Anxium habebat Confessarium hominis salus; Sacrum proinde pro defuncto facit, & en, infelicis anima oculis ejus se objicit, flammis undique cincta, & tota specie tam miserabili, ut ad miseratorem quodvis peccatum movere potuisset, cum dicto: Non est, quòd pro me oret, ego enim æternis supplicis addictus sum. Et cur, respondet Sacerdos, an fortassis Confessio, quæ noxas mihi tuas aperuisti, sincera non fuit, aut integra? Minime id quidem, reposuit infelix, ritè enim confessus sum. Sed ô me miserum! cum postremis illis vitæ meæ momentis sæpius lectum obiret muliercula illa à me perditè amata. Dæmon ejusmodi horâ minime otiosus suggestit ejus occasione fœda quædam, & ego pro dolor! suggerenti stultè assensus mercedem ejus peccati ignes æternos patior. An exitii huius & funestissimæ tempestatis fuisset periculum, si amoris impuri vapores, ex animo ægri exhalantes, in hac secunda aëris regione, consortio inquam, & propinquitate femine olim malè amate, non denuo coacti in atras nubes recidissent, unde emerferant? Haud quaquam sanè, sed amœnissima Solis gratiæ lux extremum usque ad momentum affulsisset: nunc inconsultâ fiduciâ non cadenti in occasione tam propinqua, æternum mi-

ser interijt. Ita, & adhuc pejus, sibi quisque imponit, quò diutius Confessionem procrastinat; eà imprimis de causa, quòd ij fermè, qui ante periculum magis sunt temerarij, in ipso periculo maximè soleant esse ignavi; deinde quia meritò DEUS in pœnam tenebrarum, quas, tam crebrò peccando, animo suo peccatores offundunt, permittit, ne, cum maximè interest, sua cœci pericula prospiciant, quibus se exponunt. Cavete, per DEUM, dilectissimi, ne & vestris animis tam diu dilatæ Confessiones noctem ejumodi offundant; & si quis jam eò miseriarum redactus esset, ne, quæso, porro in tenebris his sibi fidat. *Surge qui dormis.* Emendate seridè pravas vestras assuetudines; deserite mollem commodorum vestrorum lectum, pericula vel procul fugite, majus in operibus rectis studium ponite; tum enim verò nolite ambigere, quin & somnum hunc lethalem penitens possitis discutere, & DEUS multiplici luce animos vestros sit illustraturus. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.*

XVIII. Quid ampliùs postulanti, ut agnoscant errorem suum, quiscunque sibi persuadent, quòdvis tempus Pœnitentiæ esse idoneum, & nūquam non paratam esse tabulam, quâ prehensâ ex naufragio peccati enatent? Equidem si obstinatè cœci non sunt, mimimè obscurè tandem videre possunt, quòd nisi quamprimum oblatam prehendant, postmodum aut omnino prehensuri non sint, dum malè Con-

fessionem peragent; aut ubi etiam illam feliciter amplexi fuerint, ritèque confessi, haud quaquam tamen diu illam sint retenturi; dum non diu post priores in miseras & delicta relabentur. Et tamen, si S. Thomæ credimus, *Primum remedium mare transeuntibus est, ut conserventur in navibus integra; secundum autem remedium est, post navem fractam, ut quis tabula adhareat.* Non dicit, *ut quis tabulam amplectetur*, sed, *ut quis tabula adhareat.* Neque enim enatur ope tabulæ, quam manibus jam prehensam, mox elabi sibi quis permittat. Quare cuicunque æternitas & salus sua curæ cordis est, hinc pedem ne efferrat, priusquam cum DEO planè perfectèque in gratiam redierit, peccata sua sincerè solitèque confessus. An non ad aures vestras allabuntur divinæ illæ voces, quibus ad hoc faciendum vos DEUS excitat? *Ne tardes converti ad Dominum; & ne differas de die in diem, subitò enim veniet iræ illius, & in tempore vindictæ disperdet te;* Equidem his in verbis, velut synopsis, legere mihi videor, quidquid hæctenus à me allatum est, & quidquid præterea adferri posset ad vos fortius impellendos, ut quàm efficacissimè decernatis id, ex quo tam multa pendent. *Ne tardes, occinam cunctis peccatoribus, ne tardes converti ad Dominum.* Si justissimo Dei Dominio perfidè te subtraxisti, cave, quas olim, plurimum mensum moras nectas, priusquam ad debita tot nominibus obsequia, & servitutem redeas. Plurimum interest, ut

Leges

Leges etiam Cæsareæ agnoscunt, inter eum, qui conjugationem periculosissimam absque mora aperit, & eum, qui tandem, post multam dissimulationem, eandem detegit. Et credat quis, longè aliter Dei Leges censere, hisque perinde esse, sive quis nullâ morâ interpositâ turpem peccati conjugationem manifestet, sive post longam tandem temporis intercapedinem, illam promat? Si aliud detrimenti in eum redundaret nihil, ex tot mensium procrastinatione, illud saltem certum est, quòd quidquid interea ex virtute agit, omni proisus mercede, fructu omnicastrum sit; & patium damni sit, cum hinc migrandum est, tam nihil hinc secum auferre? Imò vel ipso sub finem anni denique peractæ Confessionis fructu destitui? Nihil arenti solo illæ profunt pluviz, quæ post ingentes Solis ardores deciduæ prius ferè exsiccantur, quàm solum attingerint: illis arentia satiare viscera solet tellus, quæ noctu lenitè cadunt, & spatium concedunt, ut penitus imbibantur. Quid ergo vultis, utilitatis capiat aridum illud animæ vestræ solum, ex una solatorius anni Confessione, à qua tam citò ad solitas ineptias redeatis? Hoc sanè tam modicum tempus non sufficit, ut inde vel tantillum proficiat, salubremque succum imbibat; sed dum mox pœnitentiæ animum pœnitet, ut Tertullianus loquitur, vix delapsam cælo, licet naturâ suâ tam sæcundam gratiæ divinæ pluviam, stygius Concupiscentiæ ardor momento exsiccat.

XIX. *Quare, ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem.* Non tantum fas non est de mense in mensem differere pœnitentiam, sed ne de die quidem in diem procrastinare eam convenit; neque enim scimus, quid sequens paritura sit dies, & sape qui hodie dolere non voluit, cras necum vellet quidem, potuit. Non multis abhinc annis Juvenis quispiam ^{Nicivus exempli,} induci non poterat, ut animum Confessione expiaret. Hujus valetudo non sine periculo tentata cum esset, necum quidem socordiam illam suam deseruit, sed in crastinum pluries Confessionem distulit. Cum tamen denique adverteret, se mali vi planè extremis admotum, Confessarium accitit iussit. Hunc domestici dum evocant, en rem dictu horridam! adest Dæmon, & longissimum scelerum, nunquam adhuc Sacerdoti enarratorum, infelicis oculis elenchum objicit. Cohorruit æger, & de venia tot erratorum desperans exclamabat identidem; O quis catalogus! heu quàm enormiter longus est! pro quàm scæda peccata! Hæc inter verba; prius quàm Confessarius adesset, tot flagitiorum ream animam exhalavit, accusatori utique suo tradendam. Nemo nostrum non est ejusmodi repentini mortis periculis obnoxius; si quem proinde funesta fors cum miserrimo hoc Juvene citius ad inferas sedes detruderet, quàm suum ille discrimen observaret, pro! quibus lacrymis, quàm horribili ejulatu suam execraretur socordiam, quàm exitio irreparabili non prævertit-

vertisset! Sed demus non hâc quemquam calamitate & sorte infelicissimâ involvi, an parvum malum est, tantam tor dierum moram interponere, dum ad conditionem Filiorum Dei revertatur? Enimverò Rex quispiam magnus, si à Barbaris captus ad transradamaretur, ne diem quidem unum moraretur, si in ejus positum esset arbitrio, vel infamem illam porcò servire servitorem, vel ad populos suos imperio continendos, quamprimum reverti. Ne igitur tardes converti ad Dominum. *Et ne differas de die in diem; subitò enim veniet ira illius.*

XX. Perpendat secum quisque, sed dum peccato vivit obnoxius, Dei hostem esse, quem ille magis oderit, magisque abhorreat, quàm ipse fœdissimum aut quem bufonem: imminere jam jam capiti suo vindicem Dei iram; quæ mox atque in peccatum quis consensit, jam tum se ad vindictam movit; & si hactenus appulsa non est, ac certè paulò post aderit, & tarditatem adventus, pœnarum gravitate & atrocitate compensabit. *Subitò veniet ira illius, Et in tempore vindicta disperdet te;* Permitter illum sub ipsum hinc migrandi tempus tentationibus vehementissimis imperi; neque curæ eidemerit

mederi plagis, quas contumaci perfidiâ in gangrænam degenerare sivit, *In tempore vindicta disperdet te:* Si cuius animum etiam illa excitare possunt, quæ altiora sunt, secum is animo volvat, quàm indignum, omnique ab officio ac humanitate alienum sit, genere vocantem Deum tam longo tempore expectare. Quis unquam tam foret barbarus, ut Principem suum ædium fores pulsantem his verbis dimitteret? Abi modò, non vacat; aliâ redito: Et tamen Deum nostrum, quidam tam egregè observant, ut ei dicere non vereantur. *Vade Et revertere, Per.* Confitebor, sed modò non lubet. Hoc sanè est non tantùm dubium reddere malorum suorum remedium, Servatoris nostri pretiosissimo Sanguine paratum, sed ipsum ad eò contemnere Servatorem, multòque magis suam salutem. Nullæ igitur, nullæ denique moræ trahendæ sunt. Hac in re quemlibet cedere necesse est, & abjectis armis rotum se subicere Deo, conversione sincerâ, veracè atque humili, ut tempori potatur divitiarum gratiæ fructibus, quibus, cum frugum tempus præterierit, frustra deinceps inhabitabit.

